

Stanowisko nr 1/24 strony pracodawców, strony pracowników oraz strony samorządowej Zespołu roboczego ds. oświaty działającego w ramach Wojewódzkiej Rady Dialogu Społecznego w województwie mazowieckim z dnia 19 marca 2024 r. w sprawie podjęcia działań zmierzających do zmian prawnych poprawiających funkcjonowanie dualnego kształcenia zawodowego.

Strona pracodawców, strona pracowników oraz strona samorządowa Zespołu roboczego ds. oświaty, będącego ciałem pomocniczym Wojewódzkiej Rady Dialogu Społecznego w województwie mazowieckim, działając na podstawie uchwały nr 4/16 Wojewódzkiej Rady Dialogu Społecznego w województwie mazowieckim z dnia 28 stycznia 2016 r. w sprawie powołania Zespołu roboczego ds. oświaty¹, § 8 Regulaminu Wojewódzkiej Rady Dialogu Społecznego w województwie mazowieckim, stanowiącego załącznik do uchwały nr 1/23 Wojewódzkiej Rady Dialogu Społecznego w województwie mazowieckim z dnia 22 lutego 2023 r. w sprawie Regulaminu Wojewódzkiej Rady Dialogu Społecznego w województwie mazowieckim² oraz § 4 ust. 7 Regulaminu Zespołu roboczego ds. oświaty działającego w ramach Wojewódzkiej Rady Dialogu Społecznego w województwie mazowieckim, po przeprowadzonej dyskusji, mając na względzie znaczenie szkolnictwa branżowego dla rozwoju gospodarczego regionu oraz rosnące zapotrzebowanie rynku pracy na absolwentów dualnego systemu kształcenia zawodowego, apeluje o podjęcie działań zmierzających do wprowadzenia zmian prawnych poprawiających funkcjonowanie dualnego kształcenia zawodowego, w szczególności:

1. Zmianę przepisów dotyczących warunków otrzymania oraz ustalania kwot dofinansowania kosztów kształcenia młodocianych pracowników (na podstawie art. 122 ustawy Prawo oświatowe) w zakresie:
 - a) zmiany warunku zdania egzaminu na obowiązek przystąpienia do egzaminu (analogicznie jak w przepisach oświatowych dotyczących jednego z warunków ukończenia branżowej szkoły I stopnia),
 - b) zniesienie progu dokonywania waloryzacji kwoty dofinansowania, uzupełnienie przepisu wprowadzenie zasady, iż waloryzacja dokonywana jest w każdym roku kalendarzowym, a jej podstawą jest kwota ustalona w roku poprzednim,
 - c) wprowadzenie zasady, iż wnioski o dofinansowanie pracodawca składa w okresie trzech miesięcy od zakończenia nauki zawodu lub przyuczenia lub w ciągu trzech miesięcy od daty ogłoszenia wyniku egzaminu,
 - d) wprowadzenie zasady, iż dofinansowanie przysługuje również za okres nauki zawodu określony w umowie o pracę, który został wydłużony z 36 do 48 miesięcy z powodu nieotrzymania przez pracownika młodocianego (ucznia) promocji do klasy programowo wyższej. W związku z tym, że realizacja powyższych wniosków związana jest z podjęciem działań legislacyjnych, a kwestia sposobu waloryzacji kwoty dofinansowania jest aktualnie najbardziej pilna do wyjaśnienia, strona pracodawców, pracowników oraz samorządowa Zespołu roboczego ds. oświaty proponują zajęcie przez właściwe organy jednoznacznego stanowiska i zobowiązania do stosowania go przez jednostki samorządu terytorialnego, dotyczącego waloryzowania kwot dofinansowania od kwot już zwaloryzowanych.

¹) zmienionej uchwałą Wojewódzkiej Rady Dialogu Społecznego w województwie mazowieckim nr 9/16 z dnia 2 sierpnia 2016 r., nr 4/18 z dnia 14 czerwca 2018 r., nr 9/19 z dnia 27 sierpnia 2019 r., nr 3/20 z dnia 12 marca 2020 r., nr 1/22 z dnia 18 lutego 2022 r., nr 3/23 z dnia 3 marca 2023 r., nr 5/23 z dnia 2 czerwca 2023 r. oraz nr 12/23 z dnia 7 grudnia 2023 r.

²) Zmienionej uchwałą nr 9/23 Wojewódzkiej Rady Dialogu Społecznego w województwie mazowieckim z dnia 5 grudnia 2023 r.

2. Zniwelowanie rażącej dysproporcji pomiędzy wartościami wag: P₁₆, P₁₇, P₁₈, P₁₉, P₂₃, P₂₅, a wartościami wag P₂₁, P₂₂, P₂₄ i P₂₆.

Na podstawie art. 28 ust. 6 ustawy z dnia 13 listopada 2003 r. o dochodach jednostek samorządu terytorialnego, co roku, Minister Edukacji i Nauki w trybie rozporządzenia ustala sposób podziału części oświatowej subwencji ogólnej dla jednostek samorządu terytorialnego. Rozporządzenie uzależnia wysokość subwencji oświatowej przez zastosowanie zróżnicowanych wag i wskaźników dla wybranych kategorii uczniów, m.in. uczniów – będących jednocześnie młodocianymi pracownikami realizującymi praktyczną naukę zawodu u pracodawcy. Aktualnie obowiązuje rozporządzenie Ministra Edukacji i Nauki z dnia 8 grudnia 2023 r. (Dz. U. z 2023 r. poz. 2755). Z tych wag wyodrębnione są wagi P₂₁, P₂₂, P₂₄ i P₂₆, które odnoszą się do grupy uczniów, którzy są uczniami branżowych szkół I stopnia, będącymi jednocześnie młodocianymi pracownikami realizującymi praktyczną naukę zawodu u pracodawcy, tj. wagi, których wartości w rozporządzeniu zostały ustalone na poziomie kilkukrotnie niższym, niż dla uczniów, którzy realizują praktyczną naukę zawodu w innych formach, niż przygotowanie zawodowe w oparciu o umowę o pracę – niebędących młodocianymi pracownikami (P₁₆, P₁₇, P₁₈, P₁₉, P₂₃, P₂₅). Wyeliminowania rażącej dysproporcji dotyczących zbyt niskich wag dotyczących subwencji dla uczniów, którzy są uczniami branżowych szkół I stopnia, będącymi jednocześnie młodocianymi pracownikami realizującymi praktyczną naukę zawodu u pracodawcy i potrzebie dokonania kolejnej analizy kwestii kosztowych i podjęcie decyzji w kierunku podwyższenia wartości wag dla uczniów branżowych szkół I stopnia będących młodocianymi pracownikami, uwzględniając poniższe propozycje:

- P₂₁ = 0,20
- P₂₂ = 0,18
- P₂₄ = 0,20
- P₂₆ = 0,20

3. Wprowadzenie przepisów umożliwiających realizację turnusów dokształcania teoretycznego dla młodocianych pracowników również z wykorzystaniem metod i technik kształcenia na odległość. Stworzenie warunków prawnych do organizacji turnusów nie tylko w formie dziennej, ale również w określonych przypadkach z wykorzystaniem metod i technik kształcenia na odległość.

Rozwiązanie usprawni organizację dokształcania teoretycznego szczególnie w odniesieniu do zawodów rzadko występujących oraz umożliwi udział uczniom, którzy z przyczyn losowych nie mogą uczestniczyć w formie dziennej (wyjazdu na turnus). Należy podkreślić, że jednostki systemu oświaty zostały zasilone odpowiednimi środkami finansowymi na rozwój bazy informatycznej, wzmocnienie zasobów technicznych i dostęp do internetu, właśnie w tym celu, by stworzyć optymalne warunki uczniom i nauczycielom do realizowania programu nauczania, w tym również z wykorzystaniem metod i technik kształcenia na odległość.

4. Podjęcie dyskusji i analizy zasadności funkcjonowania art. 120a ustawy Prawo oświatowe.

Zgodnie z art. 120a ustawy Prawo oświatowe, w przypadku młodocianych pracowników zatrudnionych w celu nauki zawodu, którzy dokształcanie teoretyczne realizują w branżowej szkole I stopnia pracodawca jest zobowiązany do dokonania dodatkowych ustaleń z dyrektorem szkoły, ustalenia stanowią załącznik do umowy o pracę w celu przygotowania zawodowego. Po ponad czterech latach funkcjonowania przepisu należy zastanowić się nad treścią i formą porozumienia, gdyż obecna nie jest możliwa do zrealizowania. Praktyka pokazuje, że narzędzie, które z założenia miało służyć zacieśnianiu współpracy pomiędzy pracodawcą, a szkołą nie spełniło swojej roli i stało się dodatkowym dokumentem, który nie jest oparty na rzeczywistych negocjacjach.

5. Przywrócenie powiatowym radom rynku pracy prawa do wyrażania opinii o zasadności kształcenia w danym zawodzie zgodnie z potrzebami rynku pracy.

Aktualnie, zadanie należy do kompetencji wojewódzkich rad rynku pracy, zgodnie z art. 68 ust. 7 ustawy prawo oświatowe Dyrektor szkoły prowadzącej kształcenie zawodowe, z wyjątkiem szkoły artystycznej, w porozumieniu z organem prowadzącym szkołę ustala zawody, w których kształci

szkoła, po uzyskaniu opinii wojewódzkiej rady rynku pracy o zasadności kształcenia w danym zawodzie zgodnie z potrzebami rynku pracy, o której mowa w art. 22 ust. 5 pkt 5 ustawy z dnia 20 kwietnia 2004 r. o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy. Powiatowe Rady Rynku Pracy, znając najlepiej potrzeby lokalnego rynku pracy mają pełniejsze rozeznanie, co do zapotrzebowania pracodawców na pracowników wyposażonych w konkretne zawody/kwalifikacje.

Strona pracodawców, strona pracowników oraz strona samorządowa Zespołu roboczego ds. oświaty wyrażają stanowisko, że wskazane propozycje pozwolą na bardziej efektywne odbudowanie kształcenia branżowego na poziomie branżowych szkół I stopnia, wzmocnią współpracę pracodawców i ich organizacji ze stroną oświatową, a tym samym wpłyną na rozwój społeczno-gospodarczy regionu Mazowsza i całego kraju.

Mając na uwadze powyższe, strona pracodawców, strona pracowników oraz strona samorządowa Zespołu roboczego ds. oświaty rekomendują Wojewódzkiej Radzie Dialogu Społecznego województwa mazowieckiego przyjęcie stanowiska i jego przekazanie:

1. Ministerstwu Edukacji Narodowej;
2. Marszałkowi Sejmu RP;
3. Przewodniczącej Rady Dialogu Społecznego.

Do wiadomości:

Wojewódzkich Rad Dialogu Społecznego.

Przewodnicząca

Zespołu roboczego ds. oświaty

Urszula Woźniak